

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ انْفِرُوا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ اثَّاقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ
الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي
الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ (38) إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا
أَلِيمًا وَ يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَ لَا تَنْصُرُوهُ شَيْئًا وَ
اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (39) إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ
نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِي اثْنَيْنِ إِذْ
هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ
مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَ أَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ
تَرَوْهَا وَ جَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَى وَ كَلِمَةُ
اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَ اللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ (40) انْفِرُوا خِفَافًا
وَ ثِقَالًا وَ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ

اللَّهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (41) لَوْ كَانَ
 عَرَضًا قَرِيبًا وَ سَفَرًا قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ وَلَكِنْ بَعُدَتْ
 عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا
 مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ
 (42)

O ye who believe! What is the matter with you, that, when ye are asked to go forth in the cause of Allah, ye cling heavily to the earth? Do ye prefer the life of this world to the hereafter? But little is the comfort of this life, as compared with the hereafter. Unless ye go forth, He will punish you with a grievous penalty, and put others in your place; but Him ye would not harm in the least. For Allah hath power over all things. If ye help not (the prophet), (it is no matter): for Allah did indeed help him, when the unbelievers drove him out: being the second of the two they two were in the cave, and he said to his companion, "Have no fear, for Allah is with us": then Allah sent down His peace upon him, and strengthened him with forces which ye saw not, and humbled to the depths the word of the unbelievers. But the word of Allah is exalted to the heights: for Allah is exalted in might, wise. Go ye forth, (whether equipped) lightly or heavily, and strive and struggle, with your goods and your persons, in the cause of Allah. That is best for you, if ye (but) knew. If there had

~~~~~  
 been immediate gain (in sight), and the journey easy, they would (all) without doubt have followed thee, but the distance was long, (and weighed) on them. They would indeed swear by Allah, "If we only could, we should certainly have come out with you": They would destroy their own souls; for Allah doth know that they are certainly lying.

اے لوگو جو ایمان لائے ہو! تمہیں کیا ہو گیا کہ جب تم سے اللہ کی راہ میں نکلنے

کے لیے کہا گیا تو تم زمین سے چمٹ کر رہ گئے؟ کیا تم نے آخرت کے مقابلہ

میں دنیا کی زندگی کو پسند کر لیا؟ ایسا ہے تو تمہیں معلوم ہو کہ دنیوی زندگی کا یہ

سب سر و سامان آخرت میں بہت تھوڑا نکلے گا۔ تم نہ اٹھو گے تو خدا تمہیں

دردناک سزا دے گا، اور تمہاری جگہ کسی اور گروہ کو اٹھائے گا، اور تم خدا کا

کچھ بھی نہ بگاڑ سکو گے، وہ ہر چیز پر قدرت رکھتا ہے۔ تم نے اگر نبیؐ کی مدد نہ

کی تو کچھ پروا نہیں، اللہ اُس کی مدد اس وقت کر چکا ہے جب کافروں نے اسے

نکال دیا تھا، جب وہ صرف دو میں کا دوسرا تھا، جب وہ دونوں غار میں تھے،

جب وہ اپنی ساتھی سے کہہ رہا تھا کہ "غم نہ کر اللہ ہمارے ساتھ ہے"۔ اُس

وقت اللہ نے اس پر اپنی طرف سے سکون قلب نازل کیا اور اس کی مدد ایسے

لشکروں سے کی جو تم کو نظر نہ آتے تھے اور کافروں کا بول نیچا کر دیا۔ اور اللہ کا

~~~~~

بول تو اونچا ہی ہے، اللہ زبردست اور دانا و بینا ہے۔ نکلو، خواہ ہلکے ہو یا بو جھل،
 اور جہاد کرو اللہ کی راہ میں اپنے مالوں اور اپنی جانوں کے ساتھ، یہ تمہارے
 لیے بہتر ہے اگر تم جانو۔ اے نبیؐ، اگر فائدہ سہل الحصول ہوتا اور سفر ہلکا ہوتا تو
 وہ ضرور تمہارے پیچھے چلنے پر آمادہ ہو جاتے، مگر ان پر تو یہ راستہ بہت کٹھن ہو
 گیا۔ اب وہ خدا کی قسم کھا کھا کر کہیں گے کہ اگر ہم چل سکتے تو یقیناً تمہارے
 ساتھ چلتے۔ وہ اپنے آپ کو ہلاکت میں ڈال رہے ہیں۔ اللہ خوب جانتا ہے کہ
 وہ جھوٹے ہیں۔

ऐ लोगो जो ईमान लाए हो, तुम्हें क्या हो गया कि जब तुमसे अल्लाह
 की राह में निकलने के लिए कहा गया तो तुम ज़मीन से चिमटकर
 रह गए? क्या तुमने आखिरत के मुकाबले में दुनिया की ज़िन्दगी को
 पसन्द कर लिया? ऐसा है तो तुम्हें मालूम हो कि दुनिया की ज़िन्दगी
 का यह सब सरो-सामान आखिरत में बहुत थोड़ा निकलेगा | तुम न
 उठोगे तो खुदा तुम्हें दर्दनाक सज़ा देगा, और तुम्हारी जगह किसी और
 गरोह को उठाएगा, और तुम खुदा का कुछ भी न बिगाड़ सकोगे, वह
 हर चीज़ पर कुदरत रखता है | तुमने अगर नबी की मदद न की तो
 कुछ परवाह नहीं, अल्लाह उसकी मदद उस वक़्त कर चुका है जब
 काफ़ि़रों ने उसे निकाल दिया था, जब वह सिर्फ़ दो में का दूसरा था,
 जब वे दोनों गार में थे, जब वह अपने साथी से कह रहा था कि “गम

~~~~~

न कर अल्लाह हमारे साथ है ।” उस वक़्त अल्लाह ने उसपर अपनी तरफ़ से सुकूने-क़ल्ब नाज़िल किया और उसकी मदद ऐसे लश्क़रों से की जो तुमको नज़र न आते थे और काफ़िरों का बोल नीचा कर दिया । और अल्लाह का बोल तो ऊँचा ही है, अल्लाह ज़बरदस्त और दाना व बीना है । निकलो, खाह हल्के हो या बोझिल, और जिहाद करो अल्लाह की राह में अपने मालों और अपनी जानों के साथ, यह तुम्हारे लिए बेहतर है अगर तुम जानो । ऐ नबी, अगर फ़ायदा सहलुल-हुसूल होता और सफ़र हल्का होता तो वह ज़रूर तुम्हारे पीछे चलने पर आमादा हो जाते, मगर उनपर तो यह रास्ता बहुत कठिन हो गया । अब वे खुदा की क़सम खा-खाकर कहेंगे कि अगर हम चल सकते तो यक़ीनन तुम्हारे साथ चलते । वे अपने आपको हलाकत में डाल रहे हैं । अल्लाह ख़ूब जानता है कि वे झूटे हैं ।